

KÚRIA

Bfv.II.1220/2015/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év január hó 20. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A csalás büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Heves Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Hevesi Járásbíróság 5.Bpk.203/2014/2. számú végzését megváltoztatja:

Terheltet az ellene csalás büntettének kísérlete [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmenti.

Terheltet a terhén maradó hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt - a halmazati büntetésre utalás mellőzésével és a pénzbüntetés helyett - 1 (egy) évre próbára bocsátja.

Elrendeli a terhelt által pénzbüntetés címén esetlegesen befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkorai törvényes kamatával együtt a terhelt részére történő visszatérítését.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Hevesi Járásbíróság a 2015. január 6. napján - tárgyalás mellőzésével - meghozott, és jogorvoslat hiányában 2015. január 26. napján jogerős 5.Bpk.203/2014/2. számú végzésével terhelttel

szemben, nagyobb kárt okozó csalás büntettének kísérlete [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] és hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt - halmazati büntetésül - 150 napi tétel, napi tételenként 1.200 forint, összesen 180.000 forint pénzbüntetést szabott ki. A pénzbüntetés megfizetésére részletfizetést engedélyezett, és rendelkezett a bűnügyi költségről is.

A bíróság által megállapított tényállás a következő:

A terhelt 2014. február 18. napján a pénzintézethez intézett kérelmében 740.000 forint személyi kölcsönt igényelt. Kérelméhez csatolta a munkáltatója által 2014. szeptember 16. napján kiállított igazolást, amit meghamisított: a 2014. szeptember 30. napjáig, azaz határozott időre szóló munkaszerződésre vonatkozó bejegyzést átjavította határozatlan idejűre azért, hogy a kölcsönhöz jusson, annak feltételeit teljesíteni tudja. A kölcsön megszerzése érdekében megtévesztette a pénzintézet ügyintézőjét. A határozott időre szóló munkaviszonyának lejártát követően a kölcsön törlesztésének fedezete nem volt biztosított, ezért a bank üzletszabálya szerint nem volt hitelképes, ezzel a terhelt is tisztában volt. A pénzintézet ügyintézője a hamisítást észlelte, a terhelt kölcsönigénylését elutasították.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapvégzés) ellen a Heves Megyei Főügyészség nyújtott be B.552/2015/1-I. szám alatt felülvizsgálati indítványt a terhelt javára, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a csalás büntettének kísérletében a törvénysértéssel került sor.

A megyei főügyészség indítványának indokai szerint a bíróság jogerős határozatában megállapított, a felülvizsgálat során irányadó tényállás nem tartalmazza maradéktalanul a csalás törvényi tényállásának elemeit. Ezek közül egyedül a megtévesztést rögzítette, a jogtalan haszonszerzési célzatot és a - kísérlet folytán várható - károkozást már nem. Önmagában a kölcsönösszeg megtévesztéssel történő megszerzését tekintette csalásnak, illetőleg csalás kísérletének. Ez anyagi jogi szempontból téves, szemben áll a 3/2009. BJE számú büntető jogegységi határozat I. pontjában foglaltakkal.

A megyei főügyészség ezért a jogerős végzés megváltoztatását, ennek keretében a csalás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól a terhelt felmentését és a fennmaradó bűncselekmény miatt a próbára bocsátását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1198/2015/1. számú átiratában az

indítványt egyezően fenntartotta.

III.

A Kúria azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítvány alapos.

Az ügyész a Be. 417. §-a (1) bekezdésének II.a) pontja alapján jogosult a terhelt javára felülvizsgálati indítvány benyújtására, amely nincs határidőhöz kötve [Be. 418. § (2) bekezdés 1. mondat].

A Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége ezért kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A Btk. 373. §-ának (1) bekezdése szerint csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz. A csalás - miként valamennyi bűncselekmény - megállapításához a törvényi tényállás valamennyi elemének megvalósulása szükséges. A csalás elkövetési magatartása a jogtalan haszonszerzésre irányuló tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás, eredménye a kár bekövetkezése, az elkövetési magatartás és a károkozás között pedig okozati összefüggésnek kell fennállnia.

Az irányadó tényállás kizárólag a tévedésbe ejtő, megtévesztő magatartást tartalmazza. Azt nem állapította meg, hogy a terheltet jogtalan haszonszerzési célzat vezette, és annak megállapítása is elmaradt, hogy szándéka kiterjedt volna és milyen mértékű károkozásra - függetlenül attól, hogy a kár mértéke következhetett volna az igényelt kölcsön összegéből.

A Kúria is azt észlelte - egyetértve az ügyész indítványával -, hogy a bíróság (egyébként a váddal egyezően) önmagában a kölcsönösszeg megtévesztéssel történő megszerzését tekintette csalásnak, illetőleg a kölcsönigény elutasítása miatt csalás kísérletének.

Az indítványozó által hivatkozott 3/2009. BJE számú büntető jogegységi határozat I. pontjának 1. pontja szerint nem állapítható meg a csalás bűncselekményében a bűnössége annak a terheltnek, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön

viSSzaFizetése, és ennek a reális lehetősége is adott, de a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejti és a pénzügyi intézmény e megtévesztése folytán folyósítja részére az igényelt kölcsönt.

A csalás lényege az, hogy a terhelt nem polgári jogi jogügyletet, nem szerződést kíván kötni. Már a kölcsönszerződés megkötésekor sincs visszafizetési szándéka, mert cselekménye eleve károkozásra irányul. Csalás kapcsán a teljesítőképeség és a teljesítési szándék nem feltétlenül esik egybe, s a bűnösség kérdését ez utóbbi - akarati tényező - dönti el (BH2011.160.I.). Ezt azonban az irányadó tényállás nem tartalmazza. Annak megállapítása viszont, hogy a terhelt mindössze a kölcsönigénylés feltételeinek teljesítése érdekében tanúsít megtévesztő magatartást, elégtelen a csalás megállapíthatóságához. Törvényi tényállási elem hiányában pedig a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét a csalás büntettének kísérletében.

Mindezekre figyelemmel a Kúria - miután a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálata alapján feltétlen eljárási szabálysértést nem észlelt - a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot a Be. 427. § (1) bekezdése a) pontjának 1. fordulata alapján megváltoztatta, és a terheltet - a Be. 331. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a Be. 6. § (3) bekezdése a) pontjának 1. fordulata alapján - az ellene csalás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette.

A felmentés folytán a büntetőjogi felelősség köre lényegesen szűkült. A terhelt terhén egyedül a megtévesztés eszközcselekményeként megállapított, s egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő hamis magánokirat felhasználásának vétsége maradt. E bűncselekmény miatt a Kúria nem látta szükségét a büntetés azonnali kiszabásának, ezért azt elhalasztva a terheltet - halmazati büntetésre utalást mellőzve és pénzbüntetés helyett - intézkedésként 1 (egy) évre próbára bocsátotta [Btk. 65. § (1) bekezdés 1. fordulat, (3) bekezdés], mert alaposan feltehető, hogy a büntetés Btk. 79. §-ában meghatározott célja ezáltal is elérhető.

A Kúria - miután a pénzbüntetés kiszabását mellőzte - elrendelte a terhelt által pénzbüntetés címén esetlegesen megfizetett pénzösszegnek kamatokkal növelt összegű visszatérítését a terhelt részére [Be. 585. § (1) bekezdés 1. fordulat].

A Kúria egyebekben a megtámadott határozatot - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4)

bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. január 20.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s. k. előadó bíró, Dr. Katona Sándor s. k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
NYM